

[Boekbeoordelingen, 1907]

Theo Thijssen

bron

Theo Thijssen, [boekbeoordelingen]. In: *De Nieuwe School* jrg. 3 (1907), p. 14, 53, 74-77, 226

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/thij006rece03_01/colofon.htm

© 2004 dbnl

E. Molt. Floris de Vijfde. Geïll. door H.C. Louwerse. Alkmaar, P. Kluitman. 1906.

De schrijver E. MOLT is een vervelend kinderschrijver en een parodie op een historie-schrijver. Die ouë moppen over FLORIS, den goeden graaf, en de valsche edelen heeft-ie weer op z'n gewone manier verteld. Als op zekere bladzij een automobiel verscheen, zou je dat niet eens opvallen; verder spreken alle personen, graaf, edelen, boeren, allemaal als kwajongens van een jaar of tien.

Beter niet uitgegeven.

THIJSSSEN.

Tante Lize. Kleine Bengels. Oorspronkelijk verhaal voor knapen van 8-12 jaar. Amersfoort, G.J. Slothouwer.

Bekend pseudoniem, hè; lief ook! Leuke titel. Maar 'n zeldzaam-idioot boek.

THIJSSSEN.

**Bloemenkindje. Sprookje van goed en kwaad door G. v.d. Hoeven.
D. Coene & Co. Amsterdam.**

Als dit boek in de bibliotheek was, zouden de kinderen het noemen: *het malle stippeltjes boek*.

Het is een ‘modern sprookje.’

Dreunend dondergekraak breekt knetterend en hol rommelend los, boven het naargeestige, sombere woud ... Hu! ... een felle lichtstraal! ... Krak-krak! krrràk!!! Bòmmm!!!! ...

De helft van het verhaal bestaat uit stippeltjes. Ik onderstel, dat de auteur zulks doet, om den lezer na elk mal gedeelte gelegenheid te geven tot uit-lachen.

‘Telkens nog flikkert het weerlicht ... Rommelend en bommelend sterft weg de zware donder .... (twee regels stippels.)

Soms staat *midden tusschen de stippels*, een niet-modern zinnetje, dat dan bijzonder raar doet:

Onweer en stortregen namen in kracht toe -----

Heusch, 'n goed mensch, die G.V.D. HOEVEN, maar hij of zij had niet ‘modern’ moeten doen.

THIJSSSEN.

Over de ‘brievenbussen’.

Ik houd er niet van, kinderen lastig te vallen met zedelijke opvoeding; en als ik anderen, zooals NELLY VAN KOL en IDA HEYERMANS en de tallooze mode-lieve-dolten gadesla in haar wee bedrijf, dan spot ik daar graag mee.

De kinderbonden zijn géén geleuter, zegt JAN LIGTHART.

Maar ik beweer, dat een gezond mensch in deze tijden walgen moet van al de vieze zedelijkheid, die verkocht wordt. Daar is verband tusschen de malle ‘smoelen’ van de lui op Walden en de ‘Met-wie-mogen-wij-trouwens’ van pantoffel-vegetariërs, en de Manchester loodgieter-pakkies en rare hoedjes, en bloote nekken en groote dassen en plotselinge kin-baarden, en het partijgenootje spelen van achttienjarige Marxisten, en het brochure-venten van zestienjarige vrijen; en het eten van rauwe dingen en krummelige sport-beschuiten.

Het eten van bruinbrood is in deze dagen een *principe*, waarmee gegeurd wordt, net zoo goed als met geheel-onthouding; en er is verband alweer, tusschen dat bruinbrood en PENZIG'S boek over ‘Eerlijke antwoorden op kindervragen’, en die juffrouw uit een boek van TOP NAEFF, die in al d'r meubels hetzelfde krulletje wil hebben.

Het is een soort moderne Aufklärungs-decadentie.

Wij, gewone doorsnee-schoolmeesters, moeten werkelijk van al dat *geleuter* niet veel hebben; zóó sterk is onze afkeer van al de woordenverkooprij, dat menigeen vreemd zal op-kijken als-ie mij hier in ‘De Nieuwe School’ over ‘zedelijke opvoeding’ een ernstig woord hoort zeggen: ‘Gaat me nou THIJSEN óók alweer over die dingen

aan 't zaniken?' Ach, wees maar gerust; ik wou alleen maar beweren: een kind moet een zoo goed mogelijk mensch worden, en een behoorlijke schoolmeester doet daar het zijne voor. Hoe? Op de manier die hij voelt dat voor een kind de beste is; zoo weinig mogelijk door opzettelijke praterij. Gewoon door omgaan met de kinderen; door leven met de kinderen; door 't scheppen van een opvoedend milieu.

Er is een oneindige afstand tusschen deze vertrouwende, geloovende manier van opvoeden, en de pratende. Als iemand uit de kliek der pratende opvoeding zegt: 'Zingen kan zoo opvoedend werken' dan zal-ie dat willen bewijzen met liedjes waarin medegevoel 'spreekt,' of dierenbescherming, of liedjes die 'liefde voor de natuur' kweeken, zooals LIGTHART ze maakt over bladknoppen. Dat is, al komt er honderdmaal het woordje 'teer' bij te pas, au fond een grof handwerk.

Voor ons, gewone menschen, die 't land hebben aan 'Uit de classes,' is het veel moeilijker te beredeneeren, dat wij de kinderen beter maken, als we met ze zingen. We *gelooven* dat enkel maar; wij *gevoelen* het.

'k Nam nu zingen tot voorbeeld; zonder bedoeling echter.

En voor deze opvoeding is de eerste eisen: echtheid, waarheid, eerlijkheid; deze opvoeding is wèg, als er *maniertjes* komen.

'Zie je wel' - zegt nu een maniertjes-mensch, '*waarheid* in de opvoeding. Daarom mijn manier om de ooievaarskwestie te behandelen'.

En dat is weer gròf. Want als ik me gegeneerd voel, om over die dingen met kinderen te praten, dan ben ik onwaar, als ik de 'waarheid' vertel.

En dat ik nu de ooievaarskwestie nam, was weer zonder bedoeling. Ik zou waarachtig wel eens het sujet willen zien, dat de geheele waarheid over geslachtszaken aan kinderen vertelde; maar dat bedoel ik niet eens.

Dit alles is m'n inleiding tot wat ik zeggen wou over kinderkranten. Het is eigenlijk een beschouwinkje over de persoonlijkheids-

paedagogiek, waar de heer LEM met z'n hoofd niet bij kan, omdat het niet 'geleerd' genoeg is.

Nu eindelijk de kinder-kranten.

Als iemand kans ziet, elke week wat goede lectuur voor kinderen bijeen te krijgen, dan zou 'k niet weten, waarom de kinderen daar niet van mochten profiteren. De beste manier voor een krant, om op die manier z'n lezers te gerieven is: behoorlijk honoreeren van de kopy. 'Belanglooze' medewerking, zooals 'De Telegraaf' die aanneemt, is meestal niet veel soeps. Toch, over het literair gehalte van de kinderkranten wou ik op 't oogenblik niet spreken; als eenmaal die blaadjes wat opvoedkundiger ingericht zijn, is de tijd gekomen, ze ook literair op hooger peil te brengen.

En och, opvoedkundiger? - Een raadsel oplossen is wel 's aardig voor een kind - maar alle weken de namen van de goede oplossers af te drukken, om aan de ijdelheid te voldoen, en de kinderen uit te lokken tot bedrog, en dit bedrog nog beloonen met prijzen - het is een bedenkelijke zaak. En het plaatjes-gescharrel en geruil per advertentie om eindelijk een horloge cadeau te kunnen krijgen van een haverhout-firma - het is toch eigenlijk een gevaarlijk bedrijf, omdat de redacteur nooit controle genoeg kan houden. Deze week bijvoorbeeld zag ik in het jeugdnummer van 'de Telegraaf' in verscheidene advertenties gevraagd: een rhinoceros, kameel, paard of konijn; in de eene werd daarvoor geboden: 75 haverhout-beestjes in 6 soorten; in de tweede: 'een fraai boek, in prachtband'; in de derde: 5 andere verschillende beestjes. In dit geschacher vind ik niet veel goeds, en kans op véél slechts.

Maar zelfs over die on-opvoedkundige rubrieken wou ik zwijgen. 'k Wil het alleen hebben over de 'correspondentie.'

En na m'n lange inleiding zal iedereen begrijpen wat ik bedoel als ik zeg: de fout van deze correspondentie is de *onwaarheid*.

Kolom na kolom wordt daar volgeschreven met briefjes aan kinderen; met veel vertoon van ruim hart; met listiggeveinsde belangstelling voor wild-vreemde schapen, als d'r lui papa maar abonné is. Daar wordt maar raak gezwetst over 'ons kringetje', en welkom

geheeten; en bedankt, vooral veel bedankt voor aardige cadeautjes. Honderd uitvluchten worden bedacht, om niet, of niet-spoedig antwoorden goed te praten; er raken brieven weg, zal je vooral je mama van me groeten, wel, wel, dat is met recht een aardige dag geweest. Is zus nog aldoor ziek, natuurlijk heb ik je vorigen brief gelezen; om je dat te bewijzen, zal ik hier even vertellen wat er in staat - heb ik het niet goed onthouden? Moet je papa maar gauw abonné worden ...

Zie, tegen dit walgelijke soort journalistiek moeten we protesteeren; er schijnen menschen te zijn, die er hun beroep van maken, wekelijks een dergelijke comédie te vertoonen; en het eene blad volgt, om de concurrentie, het andere na. Ze hebben het maniertje te pakken, de raadseltantes, de kindervrienden, en pennen nu de kolommen van hun 'brievenbus' maar vol met allerlei leege praatjes. Er is bijv. een zekere 'MARIE VAN AMSTEL', die al op allerlei manieren geld heeft trachten te verdienen aan de kinderen; die is nu ook weer zoo'n zaakje begonnen in een Leidsch en een Haagsch dagblad. Misschien ook nog in andere bladen. In het tijdschrift 'Op de hoogte' schrijft 'tante LIZE' geregeld een 'brievenbus'; zij stelde er onlangs prijs op in de Nieuwe School te verklaren, dat zij *niet* de sshrijfster was van 'Kleine bengels', maar haar 'brievenbus' is niet veel beter dan dat malle boek. In 'De Telegraaf' staat elke week 'n 1200 regels 'brievenbus'. Wat 'n genie eigenlijk, die 'R.R.'

Ach, wij gewone schoolmeesters maken niet veel drukte over paedagogiek, en scheiden niet graag de menschen, die toch bijna allemáál kinderen hebben, in 'leeken' en 'paedagogen': en zeer waarschijnlijk zitten er in die kinderkranten dikwijls menschen van ons gilde; maar we moesten de brievenbussen voor de jeugd toch zoo langzamerhand weg zien te krijgen.

Eén goed middel zou 'k al aan kunnen geven: Als al die raadsel-redacteurs, raadsel-tantes, kindervrienden eens géén pseudoniemen gebruikten, en dus verantwoordelijk waren voor hun lievigheid, en ze er op straat voor konden worden nagewezen - licht dat ze véél van hun tot-nu-toe-getoonde vrijmoedigheid kwijt raakten!

Amsterdam.

TH. J. THIJSSSEN.

Onze Kinderen. Geïllustreerd Weekblad voor de Jeugd. (Bijblad voor het 'Handelsblad'). Redactrice Mevrouw J. Ohm-Schabeek. Abonnementsprijs f0.50 per kwartaal, franco per post. Bureau: N.-Z.-Voorburgwal 234-240.

In no. 3 van dezen jaargang van 'De Nieuwe School' had ik het over Kindertijdschriftjes. Sinds dien ontving ik 13 opvolgende nummers van bovengenoemd weekblad, en las ze nauwgezet.

Welnu, dit kinderkrantje is *goed*. Ik bedoel niet, dat er, literair, geen aanmerkingen te maken zijn op den inhoud, maar het krantje is goed ingericht. Het geeft geregeld kinder-lectuur, (die gemiddeld van betere kwaliteit is dan wat we in kinderboeken gewend zijn) ook 'leerzame' lectuur, eenvoudig geschreven stukjes populaire wetenschap; dit alles royaal geïllustreerd. Verder opgaven voor 't maken van handwerkjes en knutselarijen, met zeer duidelijke teekeningen en uitleggingen; en ook raadsels.

De goede oplossers van die raadsels zien hun naam *niet* gedrukt; onder de goede oplossers wordt een boek verloot, en van die gelukkigen worden alléén de initialen vermeld. De rubriek 'correspondentie,' in andere kinderblaadjes zoo ergerlijk, ontbreekt *geheel*.

De redactrice is zoo wijs en bescheiden niet zelf het heele blaadje te schrijven, maar kiest allerlei *verschillende* meewerkers; bijdragen *door* kinderen vond ik gelukkig ook niet.

De geheele uitgave getuigt van ernstig-willen, en ik hoop van harte, dat Mevr. OHM altijd genoeg *keuze* van bijdragen moge hebben.

TH.